

Uitvoeringsplan Mantelzorg

In het “Mantelzorgbeleid 2022 - 2026” worden mantelzorgers gezien als mede-zorgverleners met eventueel een eigen ondersteuningsvraag. Het verschil ten opzichte van het vorige beleid is dat we de mantelzorger in dit geactualiseerde beleid nog beter positioneren en versterken. Door de gevolgen van de pandemie, de afnemende beschikbaarheid van zorgpersoneel en de toenemende vergrijzing wordt een groter beroep op mantelzorgers gedaan.

Binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is het voor gemeenten een wettelijke taak om mantelzorgers te ondersteunen. In onze gemeente is Mantelzorg onderdeel van het gezondheidsbeleid(*) waarin staat beschreven wat we doen om de gezondheid te versterken. Als gemeente willen we het mogelijk maken dat mensen langer zelfstandig kunnen wonen, met behulp van het eigen sociale netwerk en eventueel met ondersteuning vanuit de gemeente of andere zorgaanbieders. Mantelzorgers hebben daarbij een belangrijke rol.

(*) Nota gezondheid: samen doen, samen gezond Súdwest-Fryslân, 2022.

Onze opdracht is: ***De positie van de mantelzorger versterken***

Mantelzorgers worden gezien als mede-zorgverleners met eventueel een eigen ondersteuningsvraag.

Zoals is afgesproken in het coalitieakkoord ‘Grutsk en tichtby’, zetten we in op **positieve gezondheid** en gericht op zoveel mogelijk preventie en samenwerking.

Wat willen we met dit uitvoeringsplan bereiken?

- Mantelzorgers herkennen zichzelf en worden door de omgeving (h)erkend.
- Mantelzorgers stimuleren om zelf op tijd hulp te vragen of te regelen.
- Mantelzorgers krijgen integrale ondersteuning aangeboden.

Op deze manier willen we voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken en in staat blijven om te zorgen voor hun naaste(n) en voor zichzelf.

Hoe gaan we dit bereiken?

We zetten de komende 4 jaar in op 3 speerpunten:

1. Preventieve aanpak
2. Oog voor de mantelzorgers
3. Integrale ondersteuning van de mantelzorgers

Dit uitvoeringsplan komt tot stand in samenwerking met Stichting Sociaal Collectief, de gemeente Súdwest-Fryslân, MantelzorgNL en Wmo werkgroep mantelzorg.

besproken met de Wmo werkgroep mantelzorg (op d.d. 21-11-2022, 12-01-2023) en met MantelzorgNL (d.d. 15-12-2022 en 10-01-2023) en Sociaal Collectief (d.d. 7-2-23).

Uitvoeringplan Mantelzorg	Speerpunten: 1. Preventieve aanpak 2. Oog voor de mantelzorgers 3. Integrale ondersteuning van de mantelzorgers			
Wie	Wat doen we al en blijven we mee doorgaan?	Aan welk speerpunt draagt dit aan bij?	Wanneer	Waar willen we mee aan de slag in 2023?
Sociaal Collectief	Brengt 3 nieuwsbrieven per jaar uit	1		Beschikbaarheid /verspreiding vergroten
en	Verzorgt mailings naar ingeschreven mantelzorgers			
Stipepunt	Organiseert mantelzorgcafe's in Bolsward, Koudum en Sneek	1	4 keer per jaar per locatie	Doorontwikkelen van het concept Stipehus in Sneek en Koudum (incl. Papierwinkel, Sociale raadvrouw en waar mogelijk relevante partners
	Beantwoord vragen van mantelzorgers en verwijst door	2		
	Geeft mantelzorgpassen uit: gratis 1 gesprek met mantelzorgmakelaar, korting Saar aan Huis en gratis lidmaatschap MantelzorgNL, ontspanningsactiviteiten	3		
	Organiseert activiteiten voor mantelzorgers (incl. presentjes voor de Dag van de mantelzorger en week van de jonge mantelzorger).	2		
	Schrijft nieuwe mantelzorgers in	2		
	Ondersteunt mantelzorgers bij het doen van aanvragen, zoals mantelzorgwaardering en andere regelingen.	2		
	Aanmeldingen van (overbelaste) mantelzorgers voor het respijtweekend in september	3	voor 1 mei	
	Gastlessen op scholen	1		
	Jongerenwerk organiseert doorlopend activiteiten voor jonge mantelzorgers o.a. 5 funactiviteiten, week vd jonge mantelzorger, meidengroep.	2		SoCo onderzoekt of de huidige inzet door jongerenwerk voor jonge mantelzorgers toereikend is dmv bewustwording in het netwerk.
	Wijkgericht werken in Nijland, Heeg en Witmarsum (samenwerking tussen huisarts, gebiedsteam, sociaal collectief en thuiszorg)	3		

	Dementievriendelijke gemeente met o.a. Alzheimercafés, voor inwoners, verenigingen en professionals trainingen GOED omgaan met dementie. Voor vereniging is er ook de themabijeenkomst.	1 en 2		Oprichten netwerk dementievriendelijk SWF en plan van aanpak dementievriendelijke gemeente.
	Preventieve huisbezoeken bij 75-plussers in Sneek	1		
	Seniorenlijn	2		
	Webinar: Mantelzorgwoningen en pré-mantelzorgwoningen.	1 en 2	30-1-2023	
	Webinar: mantelzorg en positieve gezondheid.	1	20-3-2023	
	Webinar: mantelzorg i.s.m. vereniging Niet Aangeboren Hersenletsel	2	7-11-2023	
	Dag en doen App (voor meedoen aan activiteiten)	1		
Gemeente en SoCo	Actuele websites: socio.swf.nl, stipepunt.nl en sudwestfryslan.nl	1		Verbeteren van de toegankelijkheid van mantelzorgondersteuning/wegwijzer
	Social media berichten o.a. in week van de (jonge) mantelzorger	1	Juni, nov.	
	Nieuwsberichten, informatiepagina in krant, ervaringsverhalen.	1	doorlopend	Aanbod overzichtelijk aanbieden.
	Respijtzorg in beeld	3		Maatwerk respijtzorg tijdens respijtweekend
	Bekendheid geven aan het werk van de Stipepunten en mantelzorg(pas).	1		
	Mantelzorg onder migranten	1		Voorlichting voor statushouders en migranten ism Vluchtelingenwerk ontwikkelen
	Mantelzorger beter bereiken via zorg- en leefpad	1		Communicatieplan opstellen (mantelzorger herkennen zichzelf en weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning).
	Organiseert netwerkbijeenkomsten mantelzorg Sneek e.o. Bolsward e.o., IJsselmeerkust	3	Jan/febr/3e kwartaal	
	Extra ondersteunen van mantelzorgers bij het uitvoeren van de zorgtaken, bijv. door het verbeteren van toegang tot regelingen en ondersteuningsvormen, versterken van het steunpunt mantelzorg en het toegankelijker maken van informatie en advies.	3		Onderzoeken hoe de mantelzorg coördinatie kan worden versterkt. I.s.m. MantelzorgNL (SPUK-gelden: extra financiële middelen om het sociaal netwerk en de positie van mantelzorgers te versterken
Dementievriendelijke gemeente (is in ontwikkeling)	1		Op basis van dementiescan(=)nulmeting door AlzheimerNL wordt is samenwerking met SoCo een plan van aanpak gemaakt.	

Gemeente	Mantelzorgwaardering aanvragen via gemeentelijke website	2		vanaf 2023 naar € 100,- per jaar
	Mantelzorgvriendelijke werkgever: workshop werk en mantelzorg (via MantelzorgNL), Werkgroep Geldzorgen op de werkvloer: Scholingsaanbod voor medewerkers.	2		Grote werkgevers enthousiasmeren om ook mantelzorgvriendelijk te omarmen i.s.m. economische zaken. Toolkit voor werkgevers bevat info over werk en mantelzorg.
	Voor verenigingen: subsidieregeling Leve de Vereniging	2		promoten adhv voorbeeld dementievriendelijk en mantelzorg
	Friese samenwerkingsagenda De Friesland – Zorgkantoor en gemeenten	3		ambities voor mantelzorgondersteuning en respijtzorg.
	Beweegaanbod en wandelgroep voor lotgenoten (ism SportFryslan)	1		(Zorg)organisaties die zich op het zorgpad bevinden bereiken, zodat zij hun signalerende rol kunnen oppakken.
Gebiedsteams	Informatie en advies	3		
	Verwijzen en indiceren voor o.a. huishoudelijke hulp, begeleiding en respijtzorg	2		Mantelzorgers als mede-ondertekenaars van het ondersteuningsplan (of bij niet-akkoord geven hun toelichting)?
	Kortdurende ondersteuning	3		
	Hulpmiddelen in huis	3		.
	Ernstige psychiatrisch aandoening (EPA)-team	3		EPA-team: ondersteuningsplannen aanvullen met mantelzorg
	Attenderen actief op OCO	1		actief attenderen op mantelzorgmakelaar?
		1		
Onafhankelijke Cliëntondersteuner	Informatie en advies, vraagverheldering	3		Bekendheid OCO vergroten: website aanpassen, flyer vernieuwen, OCO voorstellen in krant, intern: voorlichting aan teams, intranet)
	Ondersteuning bij zoeken en kiezen van passende hulp			
	Ondersteuning bij opstellen, bijstellen en evalueren van zorg			
	Bemiddeling indien zorg/ondersteuning niet volgens verwachting is, ondersteuning bij klachten			
	Onderzoeken haalbaarheid Wlz en ondersteunen bij aanvraag Wlz			
Werkgroep Mantelzorg (adviesraad sociaal domein)	Werkgroep geeft adviezen aan het gemeentebestuur, vanuit een lange termijn perspectief en zowel aan de voorkant (de beleidsvoorbereiding) als aan de achterkant (de kwaliteit van de uitvoering).	1,2,3	6 a 8 keer per jaar	

Bijlage: voor het uitvoeringsplan mantelzorg.

In de vergadering op 12 januari 2023 is door de werkgroep onderstaande prioritering en input gegeven op het uitvoeringsplan mantelzorg. Onderstaande is de samenvatting hiervan.

1. Versterken positie van de mantelzorgers

Gebiedsteams en zorgaanbieders worden geïnformeerd over de visie op mantelzorg. Mantelzorgers: vragen wat zij willen, nemen deel aan keukentafelgesprek en zijn desgewenst mede-ondertekenaars van het ondersteuningsplan (of bij niet-akkoord geven hun toelichting). Let ook op de financiële situatie van de mantelzorgers. OCO en Mantelzorgmakelaar worden pro-actief aangeboden en maak ook voor niet-ingeschreven mantelzorgers bij Stipepunt het eerste gesprek met de mantelzorgmakelaar gratis. Organiseer trainingen voor mantelzorgers, bijv. hoe vind ik mijn weg in het zorgland, grenzen stellen of 'levend rouwen'. Ga mantelzorgers betrekken bij beleidsontwikkelingen en evaluaties en let op heldere communicatie en aandacht voor de mantelzorgers.

2. Werk en mantelzorg

Mantelzorg onder de aandacht brengen bij werkgevers, zodat mantelzorg bespreekbaar is. Bijvoorbeeld via nieuwsberichten, bijeenkomsten, infomarkt, ondernemersprijs voor de beste (voorbeeld) mantelzorgwerkgever. Ook vakbonden en werkgeversverenigingen hebben oog voor de werkende mantelzorgers. Expertise van de Stichting Werk en Mantelzorg kan worden gebruikt. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie als mantelzorgvriendelijke werkgever en draagt dit actief uit. In samenspraak met partijen, waaronder Sociaal Collectief, werkgevers en (mantelzorgende) werknemers benaderen.

3. Informatie en communicatie

Een communicatieplan mantelzorg ontwikkelen over preventieve en ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers (via zorg- en leefpad). Mantelzorgers voorbereiden op het moment dat ze mantelzorgers zijn voor hun naaste. Dit moment is dichterbij dan men zelf verwacht (MantelzorgNL <https://www.mantelzorg.nl/mantelzorgwachtniet/>). De gezondheidszorg informeren over de impact voor mantelzorgers, zodat zij meer oog hebben voor mantelzorgers. Op de gemeentelijke website (en/of andere website) wordt informatie voor mantelzorgers beter vindbaar en herkenbaar weergegeven, bijvoorbeeld d.m.v. plaatjes en tegeltjes voor mantelzorgondersteuning, jonge mantelzorgers en werkende mantelzorgers. In de communicatie ook aandacht voor inwoners met een migratie-achtergrond en psychische problemen. Sociaal Collectief is alert dat informatie, bijeenkomsten, webinars en trainingen bekend worden gemaakt onder zowel niet-ingeschreven als ingeschreven mantelzorgers bij het Stipepunt. De "wegwijzer Mantelzorg" doorlichten en zo nodig aanpassen op toegankelijkheid en actualiteit en deze wegwijzer mantelzorgers een keer toelichten in een mantelzorgcafé?

4. Jonge mantelzorgers

Breng het huidige aanbod voor jonge mantelzorgers in beeld en ga na (samen met jonge mantelzorgers) of dit aanbod toereikend is. Vervolgens wordt een plan van aanpak voor en door jonge mantelzorgers gemaakt. In de week van de Jonge Mantelzorg zijn er activiteiten voor jongeren, ouders, leerkrachten en andere relevante partijen.

5. Respijtzorg/vervangende zorg

Voorkom overbelasting van de mantelzorgers en laat respijtzorg er zijn voor de 'gewone' mantelzorgers (en niet als hij/zij overbelast is). Maak duidelijk dat respijtzorg er is voor de ontmoeting en feedback met o.m. lotgenoten en breng hiervan voorbeelden in de publiciteit. Maak respijtzorg vindbaar en toegankelijk, bijvoorbeeld via een centraal punt, zodat mantelzorgers en hun naasten/professionals hiermee bekend zijn.

6. Continuering + eventuele aanpassing en/of aanvulling van de huidige aanpak mantelzorgondersteuning

Zowel de mantelzorgwaardering als mantelzorgpas behouden, waarbij het aanbod van de pas mogelijk kan worden verbreed. Blijf communiceren over mantelzorg, bijv. ook over 'wanneer ben je mantelzorgers?'. Ga door met het preventief huisbezoek onder 75-plussers en zo mogelijk in heel SWF. Breng de Dag en Doen-app vroegtijdig en breed onder de aandacht. Blijf actief ondersteuning aanbieden, zoals huishoudelijke en praktische hulp, administratieve ondersteuning, maar heb ook aandacht voor de vergoedingsmogelijkheden vanuit aanvullende verzekeringen voor Saar aan Huis, Mantelzorgmakelaar etc. Doorlichten en zonodig aanpassen van de Wegwijzer Mantelzorg op toegankelijkheid en actualiteit. Deze Wegwijzer Mantelzorg als thema voor Mantelzorgcafé. Suggesties voor webinars/themabijeenkomsten: de weg vinden in zorgland / grenzen stellen / levend rouwen.